

Тематичний огляд фондів

Державного архіву
Житомирської області
по проведенню
генеалогічних досліджень

Даний Тематичний огляд розроблено відповідно до Законів України “Про Національний архівний фонд і архівні установи”, “Про доступ до публічної інформації” та інших нормативно-правових актів.

Основним завданням огляду є надання допомоги у виконанні та оформленні запитів генеалогічного характеру за документами Державного архіву Житомирської області. Тематичний огляд допоможе орієнтуватися у великому масиві документів, які зберігаються у держархіві області, що дозволить найбільш ефективно використовувати бюджет робочого часу та прискорити виконання цих запитів.

Тематичний огляд підготовлено для працівників архіву, дослідників та всіх тих, хто цікавиться історичним минулим своєї родини.

Тематичний огляд складається з трьох розділів.

В першому розділі дається загальна характеристика огляду.

В другому розділі визначаються принципи, порядок пошуку документів, необхідних для генеалогічних досліджень, та характеристика джерел, в яких міститься інформація з родоводу.

Третій розділ містить рекомендації щодо оформлення знайденої інформації.

2. Організація роботи з виконання генеалогічних запитів.

2.1. Порядок виконання генеалогічних запитів за документами архіву.

Генеалогічний запит передбачає пошук архівної інформації щодо окремої родини протягом кількох поколінь. Для виконання запиту бажані точні біографічні дані: прізвища, імена та по батькові, роки та місце народження, місце проживання, роботи відомих членів родини. Чіткість і повнота відомостей забезпечує правильний пошук необхідної інформації.

Первинними джерелами генеалогічних досліджень є: метричні книги (до 1923 року), загальногубернські книги (1921-1923), книги реєстрації актів громадянського стану (1920-1936), сповідні відомості, шлюбні обшуки. Іншими, не менш важливими, являються біографічні джерела. Це послужні списки та особові справи, клірові відомості. Здійснити ґрунтовне генеалогічне дослідження є можливість в архівних документах про навчання, професії та рід занять, з джерел посімейно-майнового обліку, справах про дворянське походження роду, про вибори до державних органів управління, громадську та політичну діяльність, про військову службу. Характеристика цих джерел надається далі.

Виконання запиту необхідно починати з наявних даних, а саме рік народження одного з членів родини. Першим кроком є пошук актового запису про народження людини в метричній книзі за місцем народження.

У разі позитивного результату стають відомими імена та по батькові батьків. Для подальшого пошуку інших членів родини (братів та сестер) необхідний ретельний перегляд рік за роком метричних книг, книг реєстрації актових записів про народження, шлюб та смерть. Для встановлення років народження та місця проживання (можливого місця народження) батьків, дівочого прізвища матері необхідно продивитися записи про шлюб. Слід звертати увагу на всіх осіб з таким же прізвищем (згодом вони можуть виявитися родичами).

Значно полегшить та прискорить виконання запиту перегляд «ревізських сказок», сповідних відомостей, клірових відомостей та посімейних списків. За вказаними в цих документах роками народження (смерті) можна, уникаючи суцільного перегляду всіх наявних метричних книг, знайти необхідні записи про народження усіх членів родини, їх вік, сімейний стан. У разі відсутності деяких даних, необхідних для проведення дослідження, можна звернутися до інших документів, характеристика яких надана далі.

Для спрощення складання родоводу рекомендується складання генеалогічних карток на кожну знайдену людину. В картці вказується прізвище, ім'я, по батькові, місце народження, дата народження, шлюбу та смерті, батьки, соціальний стан, інші пошукові дані. Дослідник вільний спрощувати картку, вносити інші дані, що можуть його зацікавити.

2.2. Характеристика джерел.

2.2.1. Книги, що містять відомості про народження, шлюб, смерть.

Записи (у метричних книгах) про народження та хрещення, шлюб, смерть являють собою не тільки первинне генеалогічне джерело, а й найбільш достовірне у відношенні до всієї маси родовідних документів.

До 1920 року метричні записи містяться у книгах за конфесійними ознаками, а саме православні (церковні) (ф. 1, оп. 75-91, ф. 304, оп. 1), римо-католицькі, греко-католицькі (костельні), лютеранські (кірхи), іудейські (синагоги). Для пошуку відомостей про народження, шлюб, смерть членів родини до 1917 року бажано знати їх віросповідання.

У 1921-1923 роках велись загальногубернські книги реєстрації актових записів. У зазначених книгах записи про народження, шлюб, смерть велись за населеними пунктами.

З 1920 року відомості про народження, шлюб та смерть зберігаються в книгах актових записів громадянського стану за місцем їх укладення.

Метричні книги – це парафіяльні книги, в яких у хронологічному порядку реєструвалися записи про народження, шлюб, смерть окремих осіб. Записи велись протягом одного року. В книги вносились дані щодо всього населення парафії незалежно від соціального стану. Тому для пошуку даних щодо окремої родини необхідний перегляд всіх метричних записів.

Записи хрещення містять дати народження та хрещення, ім'я дитини, відомості про батьків та хрещених (прізвище, ім'я та по батькові, підданство, соціальний стан або фах, місце проживання на момент виконання запису). Проте слід мати на увазі, що досить часто місце постійного проживання іноземців не вказувалось, а зазначалась тільки країна, підданими чи громадянами якої вони були. В записах про народження у метричних книгах православних церков дівоче прізвище матері не вказувалося (його можна знайти в записі про шлюб батьків). В костельних книгах зустрічаються такі відомості у записах про народження.

Цінним джерелом не лише метричного, а й біографічного характеру є документи шлюбного обшуку. Завдяки додатковій інформації, яка міститься в шлюбному обшуку, є можливість дізнатись про документ, що передував метричному запису про укладення шлюбу. До нього вносились основні біографічні відомості про наречених: прізвища, ім'я та по батькові, вік, соціальний та сімейний стан, фах, місце проживання наречених та свідків. Обов'язково зазначається в якій шлюб вступають молодята (перший, другий...) Шлюбні обшуки в фондах архіву збереглися розрізнено і в незначній кількості.

Андрушівка, м. Житомирського пов., 1912-1918 рр. (ф. 711);

Бейзими, с. Старокостянтинівського пов., 1803-1837 рр. (ф. 1, по. 88, спр. 2);

Бердичів – Троїцька церква, 1916 р. (ф. 637, оп. 1, спр. 90), Успенська церква, 1847-1861 рр. (ф. 613, по. 1, спр. 53), 1858-1893 рр. (спр. 91-92), 1861-1871 рр. (спр. 103), 1919-1921 (спр. 370);

Гальчин, с. Житомирського пов., 1870 р., 1910 р. (ф. 663, оп. 1, спр. 1, 2);

Житомир – церква Богоугодних закладів, 1871, 1877, 1879 рр. (ф. 417, оп. 1, спр. 2-4);

Іванків, с. Житомирського пов., 1894-1902 рр. (ф. 1, оп. 76, спр. 160);

Іршики, с. Старокостянтинівського пов., 1883-1887 рр. (ф. 1, оп. 91, спр. 112);

Киселі, с. Старокостянтинівського пов., 1804-1837 рр. (ф. 1, оп. 91, спр. 7), 1837-1857 рр. (спр. 22), 1870-1873 (спр. 73), 1882-1894 (спр. 104), 1894-1914 (спр. 104, 171, 205);

Кодня, м. житомирського пов., 1888-1892 рр. (ф. 1, оп. 76, спр. 567);

Красилів, м. Старокостянтинівського пов., 1857-1896 (ф. 1, оп. 91, спр. 55, 84, 124);

Лотівка, с. Заславського пов., 1894-1909 рр. (ф. 1, оп. 91, спр. 170);

Малин, м. Радомисльського пов., 1839-1857 рр. (ф. 1, оп. 76, спр. 490);

Мислятин, с. Заславського пов., 1851-1869 рр. (ф. 1, оп. 91, спр. 51), 1871-1915 рр. (спр. 78, 121, 142, 176 а, 237);

Міньківці, с. Сквирського пов., 1837-1914 рр. (ф. 669, оп. 1, спр. 1-7);

Немильня, с. Новоград-Волинського пов., 1903-1906 рр. (ф. 1, оп. 91, спр. 216);

Нехворощ, с. Житомирського пов., 1857-1870 рр. (ф. 656), 1870-1921 рр. (ф. 674, оп. 1, спр. 1, 3-6);

Носівка, с. Житомирського пов., 1916-1922 рр. (ф. 586, оп. 1, спр. 29);

Орепи, с. Новоград-Волинського пов., 1904-1913 рр. (оп. 91, спр. 223);

Полонне, м. Новоград-Волинського пов., 1891 р. (оп. 91, спр. 156), 1897-1903 рр. (спр. 188, 198), 1910-1914 (спр. 260);

Самчики, с. Старокостянтинівського пов., 1902-1914 рр. (ф. 1, оп. 91, спр. 208);
Сковородки, с. Старокостянтинівського пов., 1904 р. (ф. 1, оп. 86, спр. 48);
Троща, с. Житомирського пов., 1804-1826 рр. (ф. 578, оп. 1, спр. 1);
Турчинівка, с. Житомирського пов., 1837 р. (ф. 579, оп. 1, спр. 3), 1855-1870 рр. (спр. 5);
Черниця, с. Новоград-Волинського пов., 1904-1913 рр. (оп. 91, спр. 224);
Чернокали, с. Новоград-Волинського пов., 1872-1892 рр. (ф. 1, оп. 86, спр. 3), 1906-1920 рр. (спр. 49);

Янківці, с. Житомирського пов., 1871-1877 рр. (ф. 1, оп. 76, спр. 564), 1881-1898 рр. (спр. 565, 568);

Янушпіль, м. Житомирського пов., 1883-1886 рр. (ф. 639, оп. 1, спр. 24), 1891-1894 рр. (спр. 37, 41), 1911-1920 рр. (спр. 61, 69).

Шлюбні обшуки римо-католицьких костьолів: св. Варвари м. Бердичів, 1871-1875 рр. (ф. 679, оп. 1, спр. 10), 1887 р. (спр. 12), 1911 р. (спр. 18); Краснопольського, 1886 р. (ф. 587, оп. 1, спр. 5); Ружинського, 1867-1882 рр. (ф. 640, оп. 1, спр. 5); Чуднівського, 1827-1830 рр. (ф. 569, оп. 1 спр. 18), 1864-1870 рр. (спр. 26), 1890 (спр. 34), 1904-1907 (спр. 38, 44).

Є відомості про розлучення. Записи про розлучення містять дату та місце шлюбу, розлучення, прізвище, ім'я та по батькові (дівоче прізвище колишньої дружини), вік, місце постійного проживання, фах.

В записах про смерть зазначалося прізвище, ім'я та по батькові, вік, сімейний стан, дата, причина смерті, зустрічаються відомості про місце поховання.

Метричні книги зберігаються у фондах релігійних установ: православних (ф.1, ф. 304), католицьких (ф.178) Волинської губернії, Київської губернії, Подільської губернії, греко-католицьких (ф.420, оп. 1), рабинатних (ф.67, оп.3): Волинської губернії, Київської губернії, лютеранських (ф.67, оп.8): Волинської губернії, Київської губернії.

Слід звернути увагу на те, що в деяких населених пунктах діяли кілька церков, а в деяких їх не було зовсім. В останньому випадку необхідно з'ясувати, до якої парафії належав населений пункт. Детальніше про склад фондів можна дізнатись з географічного покажчика та покажчика храмів. Для пошуку необхідної справи, в якій містяться запитувані відомості, необхідно скористатись довідковими виданнями, виданими Державним архівом Житомирської області, а саме: тематичний огляд фондів Держархіву Житомирської області «Генеалогія», «Адміністративно-територіальний устрій Житомирщини: 1795-2006 роки», «Анотований реєстр описів» фонди дорадянського періоду, два томи «Каталог метричних книг»: том I римо-католицизм, греко-католицизм, лютеранство, іудаїзм; том II православ'я.

В процесі пошуку даних по метричних книгах слід звертати увагу на віросповідання людини, тобто проводити розшук по документам релігійних установ відповідних конфесій.

Необхідно відзначити, що з 1921 року реєстрація актів цивільного стану проводилась сільськими радами. Дані актові записи зберігаються у фонді відділів ДРАЦСу. До книг реєстрації вносились вищезазначені відомості. Книги реєстрації актів цивільного стану зберігаються у фонді р.5069. Документи ДРАЦСів є також у фондах органів влади та управління.

Важливим джерелом дослідження родоводу є сповідні відомості. Сповідна відомість (розпис) – поіменний реєстр парафіян церкви чи костьолу. У сповідній відомості є можливість дізнатись про склад сім'ї, їх вік (на момент сповіді) та соціальний стан (селянин, міщанин, дворянин тощо). У сповідних відомостях розміщені причини відсутності у сповіді (малолітство, тимчасове відлучення, служба в армії тощо). Завдяки тому, що відомість складалась раз на рік, ці документи є одним із найбільш повних джерел обліку руху населення в межах певного населеного пункту. Сповідна відомість може компенсувати відсутність метричної книги при складанні генеалогічної схеми.

Найбільш цілісний масив сповідних відомостей зберігся у фонді Волинської духовної консисторії (Ф.1), який охоплює усі повіти Волинської губернії :

Володимир-Волинський повіт (оп. 74, спр.406-411);

Дубенський повіт (оп.74, спр.186-191);

Житомирський повіт (оп.73, спр.490-499);

Заславський повіт (оп.74, спр.168-173);

Ковельський повіт (оп.74, спр.30-36);

Кременецький повіт (оп.74, спр.397-400);

Луцький повіт (оп. 74, спр. 351);

Новоград-Волинський повіт (оп.73, спр.500-508);
Овруцький повіт (оп.74, спр.350, 352-357);
Острозький повіт (оп.73, спр.509-515, оп.78, спр.515);
Ровенський повіт (оп.74. спр. 210-217).
Старокостянтинівський повіт (оп.75, спр.270-275).

У цьому ж фонді зберігаються фрагментарно сповідні відомості по окремих населених пунктах за різні роки, а саме:

Бердичів м. Бердичівського пов., Миколаївська церква, 1809 р. (оп.81, спр.25), 1826-1827 р.р. (спр.61-63);

Гришківці, с. Житомирського пов., 1818 р. (оп.81, спр. 40);

Киселі, с. Старокостянтинівського пов., 1893-1894 р.р. (оп.91. спр.165-169), 1910 р. (спр.258), 1913 (спр.281);

Красилів, м. Старокостянтинівського пов., 1800 р. (оп.91, спр.3), 1872-1874 р.р. (спр.79), 1884-1885 р.р. (спр.120, 121), 1891 р. (спр.155), 1911- 1912 р.р. (спр.265-274);

Кременець, м. Кременецького пов., 1913 р. (оп.81, спр.124);

Менчиці, с. Володимир-Волинського пов., 1809-1825 р.р. (оп.90, спр.86);

Кислятин, с. Заславського пов., 1915 р. (оп.91, спр.257);

Новоселиця, с. Новоград-Волинського пов., 1910 р. (оп.91, спр.257);

Полянки, с. Ровенського пов., 1903-1904 р.р. (оп.81, спр. 113, 115);

Скрагівка, с. Житомирського пов., 1830 р. (оп.81, спр.67);

Турчинка, с. Житомирського пов., 1807-1810 р.р. (оп.81, спр. 21, 22, 24, 26), 1812 р. (спр. 31);

Чехи, с. Житомирського пов., 1818 р. (оп.81, спр.40).

Сповідні відомості церков південної частини Житомирського повіту, 1819-1842 р.р. (оп.81, спр. 42, 44, 63-а).

Сповідні відомості містяться також у самостійних церковних фондах:

Андрушівка, м. Житомирського пов., (ф.711);

Бердичів, м. Миколаївська церква, (ф.712);

Бердичів, м. Троїцька церква, (ф.637);

Бердичів, м. Успенська церква, (ф.613);

Бистрик, с.Бердичівського пов., (ф.636);

Бурківці, с. Житомирського пов., (ф.580);

Горопаї, с. Новоград-Волинського пов., (Ф.593);

Дідківці, с. Житомирського пов., (Ф.585);

Житомир, м. церква Богоугодних закладів, (ф.417),

Носівки, с. Житомирського пов., (ф.586);

Червоне, м. Житомирського пов., (ф.590);

Янушпіль, м. Житомирського пов., (ф.639).

Сповідні відомості римо-католицьких парафій містяться у фондах костьолів:

Бердичів, м. Св. Варвари (ф.679);

Бердичів, м. Кармелітанський (ф.660);

Краснопіль, м. (ф.587);

Ружин, м. (ф.640);

Чуднів, м. (ф.569, 592).

У фонді Луцько-Житомирської римо-католицької духовної консисторії містяться сповідні відомості по парафіях костьолів:

Кульчинецький 1914 р. (Ф.178/2/743);

Сокульський 1912 р. (Ф.178/2/82);

Краснопільський 1852 р. (Ф.178/3/33);

Житомирського та Овруцького деканатів 1852 р. (Ф.178/3/37);

Краснопільський 1866, 1867, 1868, 1869 р.р. (Ф.178/3/62);

Кульчинський 1873, 1874, 1875 р.р. (Ф.178/52/22);

Старокостянтинів 1882, 1904, 1905 р.р. (Ф.178/52/23);

Старокостянтинів 1852, 1853 р.р. (Ф.178/52/26);

Старокостянтинів 1854, 1855 р.р. (Ф.178/52/27);

Полонський, Заславський, Білогіродський, Бутовецький, Остропільський, Лабунський, Миропільський 1888 р. (Ф.178/49/23);

Старокостянтинів 1888 р.(Ф.178/49/24);
Пулинський 1895 р.(Ф.178/49/26);
Коднянський 1897 р.(Ф.178/49/30);
Бережницький 1911 р.(Ф.178/49/37);
Вишенецький 1911 р.(Ф.178/49/38);
Несвицький 1911 р. (Ф.178/49/39);
Сокільський 1911 р. (Ф.178/49/40);
Скурецький 1911 р. (Ф.178/49/41);
Берестецький 1912 р. (Ф.178/49/48);
Дубенський, Птича, Лисин 1912 р. (Ф.178/49/49);
Малинський 1912 р. (Ф.178/49/50);
Млинівський 1912 р. (Ф.178/49/51);
Олика 1912 р. (Ф.178/49/52);
Луцький кафедральний 1912 р. (Ф.178/49/53);
Володимирецький 1913 р. (Ф.178/49/55);
Лановецький 1913 р. (Ф.178/49/56);
Островецький 1913 р. (Ф.178/49/57);
Шумбарський 1913 р. (Ф.178/49/58);
Луцький кафедральний 1914 р. (Ф.178/49/59);
Білогородський 1915 р. (Ф.178/49/60);
Заславський 1915 р. (Ф.178/49/61);
Лабунський 1915 р. (Ф.178/49/62);
Острозький 1915 р. (Ф.178/49/63);
Славутський 1915 р. (Ф.178/49/64);
Чуднівський 1915 р. (Ф.178/49/65);
Київський (св. Миколая) 1916 р. (Ф.178/ 49/66);
Київський (св. Олександра) 1916 р. (Ф.178/49/67);
Киселинський 1916 р. (Ф.178/49/68);
Бердичівський (Греко-Уніатський) 1830 р. (Ф.660/1/1);
Бердичівський 1836 р. (Ф.679/1/2);
Бердичівський 1852, 1853 р. (Ф.679/1/5);
Сповідні латина 1865 р. (Ф.178/49/20).

2.2.2. Біографічні джерела.

Послужні списки та особові справи

В послужному списку у концентрованому вигляді зібрана інформація про біографію людини, а саме офіцера, чиновника, державного службовця. У послужному списку зафіксовано дату народження та його соціальний стан, відомості про освіту, переміщення по службі, заохочення та стягнення. сімейний стан тощо.

Послужні списки та особові справи зберігаються у фондах:

Житомирський повітовий суд (ф. 2, оп. 1, спр. 1-155);
Новоград-Волинський повітовий суд (ф. 10, оп. 1, спр. 1-21);
Овруцький повітовий суд (ф. 13, оп. 1, спр. 1-16);
Волинський головний суд (ф. 16, оп. 1, спр. 1-48);
Волинська палата цивільного суду (ф. 17, оп. 1, спр. 1-275);
Волинська об'єднана палата цивільного та кримінального суду (ф. 19, оп. 1, спр. 1-185);
Волинський окружний суд (ф. 24, оп. 1, спр. 1-290);
Волинський губернський прокурор (ф. 349, оп. 1, спр. 1-94);
Волинська казенна палата (ф. 118, оп. 1, спр. 1-1187, оп. 1 дод., спр. 71-73);
З'їзд мирових суддів Житомирського судово-мирового округу (ф. 167, оп. 1, спр. 1-152);
Житомирська 1-ша чоловіча гімназія (ф. 72, оп. 1, спр. 1-152);
Житомирська 2-га чоловіча гімназія (ф. 73, оп. 1, спр. 3, 81, 135, 278, 294, 295, 307-321 а);
Житомирська жіноча гімназія Н.В. Овсянникової (ф. 256, оп. 1, спр. 64-141);
Житомирське землемірне училище (ф. 233, оп. 1, спр. 101-339);
Житомирський єврейський учительський інститут (ф. 354, оп. 1, спр. 1-15);
Житомирське рабинське училище (ф. 396, по. 1, спр. 20, 42, 96, 142, 211, оп. 2, спр. 34, 67, 84, 109, 256, 578);

Житомирське приватне восьмикласне чоловіче та жіноче комерційне училище Н.Л. Ремезової (ф. 80, оп. 1, спр. 28, 48, 53, 95-283, 311-313);

Житомирська учительська семінарія (ф. 212, оп. 1, спр. 7);

Дирекція народних училищ Волинської губернії (ф. 71, оп. 1, спр. 11, 23, 38, 39, 42, 43, 46-48, 52-53, 61, 65, 71, 78-80, 86-89, 95-102, 112-117, 128-131, 135-141, 154-164, 239, 316, 389, 454, 597, 598, 647, 666, 818, 855, 915, 947, 1106, 1157, 1223, 1273, 1377, 1477, 1478, 1501);

Волинська контрольна палата (ф. 76, оп. 1, спр. 1-118, 127-141);

Волинська Палата державного майна (ф. 58, оп. 1, спр. 1466-1601);

Холмсько-Волинське управління землеробства та державного майна (ф. 107, оп. 1, спр. 1-280, 334, 343, 345, 348, 349, 2188, 2199);

Волинська губернська земська управа (ф. 183, оп. 1, спр. 1229-1392);

Волинський гебурнський землемір (формулярні списки землемірів та межових чиновників) (ф. 263, оп. 1, спр. 810, 817, 1087, 1305, 1400, 1599, 1678, 1933, 2046, 2122, 2261; оп. 1 дод., спр. 95, 401);

Волинське губернське в селянських справах присутствіє (ф. 115, оп. 2, спр. 375-382, 1788-1798, 2667-2669, 3456-3464, 4414-4427, 4834-4846, 5100-5127, 5394-5413, 6152-6154, 6169-6183);

Канцелярія Волинського єпархіального архієрея (формулярні списки вчителів та службовців духовних учбових закладів) 1873-1904 рр. (ф. 158, оп. 1, спр. 54, 77, 78, 122, 138, 158, 161, 172, 197, 239, 248, 280, 309, 346, 372, 374, 403, 421, 440, 451, 472, 487, 516, 522, 541, 555, 568, 589, 603, 614).

Клірові відомості

Клірові відомості містять інформацію про час будівництва храму, його тип, майно, розмір земельного наділу, підсобні будівлі, наявність парафіяльної школи. Клірова відомість складалась щорічно. У зазначених документах містяться послужні списки священнослужителів, їх вік, освіту, сімейний стан. Завдяки кліровим відомостям є можливість вивчення родоводів духовенства. Клірові відомості зберігаються у фонді Волинської духовної консисторії (ф. 1, оп. 73, 78).

Володимир-Волинський повіт, 1901 р.;

Дубенський повіт, 1896-1914 рр.;

Житомирський повіт, 1810-1909, 1912, 1915 рр.; 1843 р. (оп. 81, спр. 79), 1839 р. (оп. 83, спр. 7);

Заславський повіт, 1810-1915, 1820 р. (оп. 88, спр. 3);

Ковельський повіт, 1912 р.;

Кременецький повіт, 1807-1917 рр.;

Луцький повіт, 1867, 1896-1904, 1917 рр.;

Новоград-Волинський повіт, 1800-1911, 1914-1915 рр.;

Овруцький повіт, 1800-1915 рр.;

Острозький повіт, 1807-1914 рр.;

Ровенський повіт, 1904-1907, 1912 рр.;

Старокостянтинівський повіт, 1811-1915 рр., 1901 р. (оп. 81, спр. 111).

Бердичівський повіт Київської губернії 1829-1916 рр. (Ф.613, Ф.637)

Клірові відомості збереглися також по окремих населених пунктах:

Бабушки, с. Житомирського пов., 1901, 1905, 1908-1909 рр. (ф. 581, оп. 1, спр. 3-6);

Горопаї, с. Новоград-Волинського пов., 1911 р. (ф. 593, оп. 1, спр. 24);

Гульськ, с. Новоград-Волинського пов., 1914 р. (ф. 1, оп. 91, спр. 283);

Іваньє, с. Дубенського пов., 1823-1824 рр. (ф. 1, оп. 81, спр. 51-55);

Киселі, с. Старокостянтинівського пов., 1806 р. (ф. 1, оп. 91, спр. 8), 1908 р. (спр. 243);

Красилів, м. Старокостянтинівського пов., 1802, 1816, 1819, 1824, 1835 рр. (ф. 1, оп. 91, спр. 7), 1806-1854 рр. (спр. 9), 1849-1889 рр. (спр. 36), 1850-1865 рр. (спр. 39), 1872-1874 рр. (спр. 79), 1913 р. (спр. 278);

Немильня, с. Новоград-Волинського пов., 1868 р. (ф. 1, оп. 91, спр. 68);

Новоселиця, с. Новоград-Волинського пов., 1911 р. (ф. 1, оп. 91, спр. 262), 1913 р. (спр. 279).

Орепи, с. Новоград-Волинського пов., 1806-1842 рр. (ф. 1, оп. 91, спр. 9а);

Острожець, с. Дубенського пов., 1911, 1913 р. (ф. 1, оп. 81, спр. 122-123);

Рясно, с. Житомирського пов., 1885 р. (ф. 1, оп. 83, спр. 9);
Самчики, с. Старокостянтинівського пов., 1895 р. (ф. 1, оп. 91, спр. 173);
Турчинка, с. Овруцького пов., 1806 р., (ф. 1, оп. 83, спр. 5);
Ступник, Вінницького повіту Подільської губ., 1896, 1898, 1908, 1910, 1911, 1915 (ф.613, оп.1, спр. 300).

Документи про службу православного духовенства доповнюються послужними списками ченців та монастирських служителів, формуляри ченців, що зберігаються у фонді Канцелярії Волинського єпархіального архієрея (ф.158, оп. 1, спр. 55, 76, 121, 137, 160, 173, 253, 320, 348, 389, 404, 420, 438, 450, 453, 471, 483, 521, 542, 553, 566, 578, 599).

Окрему групу становлять послужні списки католицького духовенства з фонду Луцько-Житомирської духовної консисторії (ф.178, оп. 7, 9, 13; ф.417).

Навчання

Особливий інтерес для генеалогічного дослідження є документи, що відображають період навчання людини в тому чи іншому учбовому закладі. А це книги, журнали, списки прийому учнів, класні журнали, кондуїтні списки, особові справи, екзаменаційні відомості, атестати зрілості. У так званих «Загальних відомостях» записувались дати та місце народження учня, його соціальний стан. Час вступу до гімназії, адресу батьків. У Державному архіві Житомирської області документи учбових закладів та установ освіти зберігаються у таких фондах:

Дирекція народних училищ Волинської губернії (ф. 71);
Житомирська 1-ша чоловіча гімназія (ф. 72);
Житомирська 2-га чоловіча гімназія (ф. 73);
Житомирська жіноча Маріїнська гімназія (ф. 74);
Житомирська жіноча гімназія Н.В. Овсянникової (ф. 256);
Житомирська жіноча гімназія с. Анастасії (ф. 79);
Житомирське рабинське училище (ф. 396);
Житомирський єврейський учительський інститут (ф. 354);
Волинська земська школа фельдшерів та фельдшерниць (ф. 85);
Житомирське приватне комерційне училище (ф. 80);
Бердичівське комерційне училище (ф. 603);
Житомирське землемірне училище (ф. 233);
Житомирська учительська семінарія (ф. 212);
Коростишівська вчительська семінарія (ф. 75).

У фонді Волинської губернської земської управи зберігаються також списки учнів Волинської земської ветеринарно-фельдшерської школи (ф. 183, оп. 1, спр. 486).

Професії та рід занять

За документами фондів: Житомирської міської управи (ф.62), правління Житомирського міського товариства взаємного страхування майна від вогню (ф.106), Житомирської ремісничої управи (ф.65), Волинської губернської земської управи (ф.183), Холмське-Волинського управління землеробства та державного майна (ф.107), Канцелярії Волинського губернатора (ф.70), Волинського губернського правління (ф.67), Волинської казенної палати (ф.118), Волинської губернської землевпорядної комісії (ф.226), списками особового складу землевпорядних комісій Волинської та Подільської губернії є можливість визначити рід занять та професійну приналежність людини.

Генеалогія дворянства

У справах фонду Волинського дворянського депутатського зібрання (ф.146) зберігають документи про дворянське походження шляхецьких родів. Такі справи систематизовані в алфавітному порядку та відображають історію багатьох шляхецьких родів протягом багатьох поколінь. У зазначених справах є родові схеми, геральдичні зображення шляхецьких гербів, іменні та посімейні списки дворян тощо.

Ревізькі переписи.

Ревізькі «сказки» це документи про облік населення Російської імперії, а саме (посімейні списки) становлять різновид матеріалів Всеросійських переписів. В них записані всі основні

елементи для генеалогічних досліджень: прізвище, ім'я та по батькові, вік, родинні зв'язки (імена батьків, дружини, дітей, братів, сестер, їх літа), соціальний стан. В ревізії вказується вік кожного з членів родини на момент попереднього перепису та перепису, що проводився; якщо дитина народилася між двома ревізіями, тоді вказується "новонароджений" та вік.

У разі приписки до населеного пункту осіб чи сімей з інших місцевостей у документі зазначається місце і дата виїзду з попереднього місця проживання. Містяться відомості і про вибуття окремих осіб чи цілих сімей з зазначенням дати та причин переселення.

Необхідно зазначити, що кожна нова ревізька "сказка" складалась на матеріалах попередньої ревізії. Тому родини записувались за тими номерами, що й раніше. Послідовність розміщення «сказок» практично не змінювалась за виключенням тих випадків, коли син, створивши родину, змінював не тільки місце проживання, але й адміністративну приписку.

Слід звернути увагу на те, що вік осіб в ревізіях могли вказуватися невірні, і це ускладнює генеалогічне дослідження.

У Волинській губернії ревізькі переписи проводились у 1795, 1811, 1816, 1834, 1850, 1858 роках. Ці документи переважно відклалися у фонді Волинської казенної палати (ф.118). Після відміни ревізій, облік населення фіксувався у посімейних списках.

Посімейні списки.

Ці списки за оформленням та складом відомостей досить схожі з ревізькими сказками. Однак, в деяких списках є відмінності: зазначена національність, віросповідання, замість віку записувалась точна дата народження (іноді – хрещення).

Різновидом посімейних є посімейно-майнові списки. В них розміщена додаткова інформація про майновий стан родини. Але в них може бути зазначена тільки кількість членів сім'ї замість поіменного списку.

Посімейні списки у значній кількості відклалися у фондах Волинської казенної палати (ф.118), справах про переселення до Сибіру, Казахстану, Далекого Сходу під час Столипінської реформи (ф.226 Волинська губернська землевпорядна комісія).

Окремим масивом посімейні списки зберігаються у фондах волосних правлінь: Білилівського (ф. 614), Білогородського (ф. 621), Бровківського (ф. 716), Пузирецького (ф. 658), Пинязевицького (ф. 498), Стремгородського (ф. 497); міщанських управ: Житомирської (ф. 66), Бровківської (єврейської) (ф. 716), Пузирецької (єврейської) (ф. 658), Чуднівської (єврейської) (ф. 57).

Посімейні списки іноземних поселенців (німці, чехи, поляки) збереглися у фондах Канцелярії Волинського губернатора (ф. 70), та Волинського губернського правління (ф. 67).

У документах фонду Волинського відділення селянського поземельного банку (ф. 182) у справах про видачу позик на купівлю землі сконцентровано великий масив документів про кількість землі, худоби, будівель, садових насаджень тощо.

Документи про вибори до державних органів управління, громадську та політичну діяльність.

До списків виборців записували громадян віком від 18 років. Дані, що могли вноситись: прізвище, ім'я та по батькові, вік (рік народження), походження, фах, соціальний стан, національність, родинні зв'язки, адреса проживання, причини позбавлення виборчих прав.

Списки виборців до Державної думи зберігаються у фондах комісій у справах про вибори до Державної думи 1-4 скликань, а саме: Волинські губернські комісії (ф. 77, спр.500-502), Радомишльські повітові комісії (ф. 717, ф.728, ф.729), Бердичівські повітові комісії (ф. 605, ф.609, ф.611), Волинська губернська земська управа (ф. 183).

Документи нотаріусів і маклерів

Зазначені документи містять інформацію про здійснення нотаріальних дій та майнові відносини, справи про затвердження нотаріальних актів на нерухоме майно, зняття заборони з маєтків, записи про укладення контрактів та договорів, векселів (ф. 25-40, ф. 42, ф. 43, ф. 48, ф. 49, ф. 50, ф. 53, ф. 54, ф. 57, ф. 149, ф. 150, ф. 151, ф. 152, ф. 155, ф. 239, ф. 242, ф. 244, ф. 245, ф. 695, ф. 696, ф. 697, ф. 704-710, ф. 734, ф. 735, ф. 736). Детальніше про склад фондів можна дізнатися з «Анотованого реєстру описів: Фонди дорадянського періоду».

Документи про військову службу

Відомості, що надаються у цих документах, досить різноманітні. Роки перебування людини на військовій службі збереглися в незначній кількості у фондах рекрутських присутствій: Волинського губернського (ф. 235), Овруцького повітового (ф. 300) та Радомисльського повітового (ф. 723).

У фонді Волинської казенної палати (ф. 118) зберігаються справи про видачу пенсій вдовам загиблих солдат та інвалідам Першої світової війни. Послужні списки солдат містять відомості про час, місце та обставини загибелі або поранення. У зазначених документах є списки Георгіївських кавалерів 1914-1917 рр. уродженців Волинської губернії.

Адреси та місця проживання населення

За допомогою фондів: Житомирське міське з квартирного податку присутствіє (ф. 249), Житомирська міська управа (ф. 62), Житомирське розкладочне присутствіє (ф. 347), Житомирське міське товариство взаємного страхування майна від вогню (ф.106) є можливість дослідити адресу та місце проживання людини.

2.2.3. Біографічні документи.

Особові справи. Архівно-слідчі справи репресованих. Фільтраційні справи.

Особові справи містять біографічні дані: прізвище, ім'я та по батькові, вік, соціальний та майновий стан, склад родини з зазначенням віку, родинні зв'язки; в анкети, що складались після 1917 р., вносились національність. Крім цього є відомості про професійну та громадську діяльність: фах, відомості про освіту, переміщення по службі, нагороди, заохочення та стягнення. Після 1917 р. стали додаватися такі відомості: належність до профспілки, партійність, військова повинність, наукові розробки, участь у з'їздах, революційна діяльність, участь у війнах, наявність родичів за межами СРСР.

Особова справа може включати послужний список, анкету, копії свідоцтва про народження, атестати та дипломи або їх копії, автобіографію, характеристики, довідки про роботу в інших установах, довідки про сімейний стан та місце проживання.

Ці документи знаходяться у фондах установ, підприємств і організацій.

Фільтраційні справи (ф.5013, оп.1) – це справи на репатріантів, які повернулися з примусових робіт на територію Житомирської області після закінчення Другої світової війни (1941-1945).

Архівно-слідчі справи (ф.5013, оп.2) – це справи на громадян, до яких застосовувались репресивні дії позасудовими органами в 1919-1951 роках. У Державному архіві Житомирської області зберігаються архівно-слідчі справи репресованих осіб за національними та політичними ознаками.

Справи містять біографічні дані: прізвище, ім'я та по батькові, вік, соціальний та майновий стан, склад родини із зазначенням віку, родинні зв'язки, національність, відомості про освіту, професійну та громадську діяльність: фах, судимість, належність до профспілки, партійність, військова повинність, революційна діяльність, участь у війнах, наявність родичів за межами СРСР.

На фільтраційні та архівно-слідчі справи складені алфавітні картотеки, бази даних.

3. Оформлення тексту архівних довідок.

Оформлення результатів генеалогічних досліджень може проводитися у формі архівних копій (ксерокопій), цифрових копій (сканування), витягів та довідок.

Архівна копія (ксерокопія) – повне відтворення усього тексту документу – оформлюється таким чином: зазначається підстава (номер фонду, опису, справи, аркуша). Архівна копія на останньому аркуші документу підписується директором архіву і начальником відділу використання інформації документів та засвідчується печаткою архіву.

Цифрова копія (скан) – повне відтворення усього тексту документу в електронному вигляді. На вимогу замовника до сканованих копій архівних документів складається перелік із зазначенням фонду, опису, справи та аркушу відсканованого документу.

Архівний витяг – повне відтворення частини тексту документу. Оформлюється таким чином як і архівна копія.

Архівна довідка містить повідомлення про наявність у документах архівних відомостей, що стосуються предмета запиту.

Текст архівних довідок має відповідати суті запиту і не повинен містити зайвої інформації.

Найменування установи-фондоутворювача в тексті довідки у першому згадуванні слід подавати повністю, у наступних припустиме вживання скороченого найменування.

У архівній довідці відображаються назви документів, їх дати та відомості, що містяться в цих документах. Складається архівна довідка в хронологічній послідовності подій, а не документів, у яких вони висвітлюються. У тексті довідки слід наводити дані тільки за той період, за який виявлені відомості в документах. В тексті довідки можна наводити витяги з документів, беручи їх у лапки, і виправляти стилістичні та граматичні помилки, що були наявні в архівних документах.

У текстовій частині довідки прізвище, ім'я та по батькові заявника записується відповідно до даних, які містить архівний документ. Невідповідність їх написання в заяві (запиті) та архівних документах позначається словами "так у документі". Розбіжності частини даних, виявлених у документах архіву, та відомостей, викладених в заяві (запиті), теж позначається в тексті довідки словами "так у документах".

Дата, назва місяця зазначається словами, а не цифрами (15 жовтня 1990 р., а не 15.10.90).

Після тексту довідки вміщуються пошукові дані документів, що стали підставою для її складання (номери фондів, описів, справ, аркушів).

Якщо архівна довідка є неповною відповіддю на запит (в разі повної або часткової відсутності даних в документах чи відсутності самих документів), то це необхідно обумовити у листі супроводу архівної довідки або в самій архівній довідці після підстави, вказавши причини відсутності чи надати рекомендації подальшого звернення за запитуваною інформацією.

Архівна довідка оформляється державною мовою на бланку архіву за підписами директора та начальника відділу інформації та використання документів і засвідчується гербовою печаткою архівної установи.

ФОНДИ РАДЯНСЬКОГО ПЕРІОДУ

Метричні джерела.

Метричні джерела радянського періоду представлені переважно актовими записами реєстрації народжень, шлюбів, смертей, розлучень, які зосереджені в фонді «Відділу державної реєстрації актів цивільного стану» (ф.Р-5069, оп. 1-10). Заяви про реєстрацію актів громадянського стану відклялися у фондах районних та сільських виконавчих комітетів (ф.Р- 34, оп. 1; ф.Р-216, оп. 2; ф.Р-865, оп. 1; ф.Р-136, оп. 1; ф.Р-939, оп. 1; ф.Р-149, оп. 1; ф.Р-2377, оп. 1).

Навчання.

Матеріали про навчання в середніх спеціальних та вищих учбових закладах (особові справи студентів, екзаменаційні списки, класні журнали тощо) у 1920-1941 роках зберігаються у фондах (ф.Р- 1822, ф.Р- 3911, ф.Р- 1944, ф.Р- 742, ф.Р- 98, ф.Р-1996, ф.Р-457, ф.Р-1095, ф.Р-417, ф.Р-507, ф.Р-763, ф.Р-713, ф.Р-344, ф.Р-412, ф.Р-1822, ф.Р-2401).

Професії та рід занять.

Матеріали про службу та професійну діяльність, рід занять (анкети, послужні списки, особові справи, реєстраційні картки духовенства) за період 1920-1941 роки містяться у фондах ф.Р-1657, оп. 1, ; ф.Р-407, оп. 1; ф.Р-158, оп. 1; ф.Р-236, ф.Р-499, ф.Р-31, ф.Р-266, ф.Р-267, ф.Р- 208, ф.Р-4831, ф.Р-99, ф.Р-351, ф.Р-361, ф.Р-280.

Джерела посімейно-майнового обліку.

Іменні списки платників обов'язкового страхування по сільрадах Житомирської приміської смуги – Андріївській, Богунській, Вацківській, Вересівській за 1931-1932 рр. (ф.Р-280, спр. 761-764).

Списки платників прибуткового податку по м. Житомиру (ф.Р-280, оп. 1, спр. 752-757).

Подвірні списки сіл Бердичівської округи за 1925 рік (ф.Р-205, оп. 1).

Документи окупаційного періоду 1941-1943 рр.

Матеріали про вибори до державних органів управління, громадську та політичну діяльність.

Списки виборців по м. Житомиру за 1928-1931 роки, списки та особові справи громадян позбавлених виборчих прав 1930-1931 роки (ф.Р-280, оп. 1, 2, 3). Списки виборців по м. Бердичів за 1924-1930 роки, матеріали про позбавлення виборчих прав громадян Бердичівської округи (ф.Р-407, оп. 1).

Матеріали про членство в партії за 1920-1941 роки (анкети, автобіографії, характеристики, облікові картки, особові справи) зберігаються у фондах партійних комітетів, установ та організацій.

Списки, анкети, спогади колишніх політкаторжан та учасників революційного руху зберігаються у фонді Волинського відділення всесоюзного товариства політкаторжан та зильнопоселенців (ф.П 639, оп. 2).

Матеріали про військову службу.

Анкети, послужні списки, облікова документація офіцерів колишньої царської армії (ф.Р-1487, оп. 6).

Посвідчення та особові картки військовозобов'язаних за 1921-1923 роки (ф.Р- 34, оп. 1).

Адреси та місця проживання.

Подвірні книги домоволодінь м. Малина, 1923 р. (ф.Р- 4854).

Плани садіб і земельних ділянок домоволодінь м. Житомира, 1923-1927 рр.(ф.Р-815, оп.1).

Особові справи пенсіонерів, 1920-1925 рр. (ф.Р-347, Волинський губернський відділ соціального забезпечення).

Кіно-, фото-, фоно- відеодокументи.

В держархіві області налічується 19274 од.зб. фотодокументів за період 1905-2014 р.р. Фото м. Житомира та інших населених пунктів, культових споруд, групові та індивідуальні фото учасників революційних подій 1917-1923 р.р., керівників та членів підпільних організацій і партизанських загонів, Героїв Радянського Союзу, Героїв соціалістичної праці, передовиків виробництва. Фото святкових демонстрацій, спортивних змагань, монументів та пам'ятників Житомирщини.

Фонодокументи налічують 272 од.зб., 400 од.об. за 1958-2014р.р. Фонозаписи виступів – космонавта Леонова, академіка Капіци, спогадів командира партизанського загону ім. Щорса О.Й. Цендровського, Героя Радянського Союзу В.Д. Радченка, авторські виконання творів П. Тичини, М. Рильського, М. Бажана, виступи професійних колективів та колективів художньої самодіяльності.

Відеодокументи налічують 61 од.зб., 66 од. об. за 1918-2014р.р. Документальні фільми про життєві шляхи Ю.Тютюнника, Б. Антоненка-Давидовича; документальні фільми «Три таємниці Шумського», «Житомир: образки минулого», «Голодомор 1932-1933», «Тень над Росією (план ОСТ)», «Вони розбудили Україну», «Біла пляма нашої історії», про Житомирський музей космонавтики; відеосюжети про вибори 2004 року, до Дня Соборності України, річниць незалежності України.

Кінодокументи налічують 65 од.зб., 84 од.об. за 1971-1992 р.р. Це документи про виробничу діяльність підприємств та організацій області, про відкриття пам'ятників, матеріали про святкування 1100-річчя м. Житомир тощо.

Укладач начальник відділу використання інформації документів

Г.О.Гуменюк